

Aan de leden van de gemeenteraad van Dongen
c.c. college van B&W

Betreft: rekenkamerbrief nr. 2 energietransitie
Goirle, 28 februari 2020

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding: grip op energietransitie?

Deze rekenkamerbrief is een onderdeel van een meerjarig programma van het thema energietransitie. De reden waarom de rekenkamercommissie voor dit onderwerp heeft gekozen is dat de energietransitie niet alleen zeer omvangrijk is -volgens kenners gaat het om een transitie die 'groter en complexer is dan het sociaal domein' – maar het is ook een zeer complexe transitie die alle domeinen binnen een gemeente omvat: fysiek, sociaal en economisch. De eerste brief is in december 2018 aan de raden voorgelegd.

Doel rekenkamerbrief nr. 2

De rekenkamercommissie heeft in 2019 een beschrijvend onderzoek uitgevoerd met de volgende doelen:

1. Een kort overzicht geven van de ambities van de gemeenten Dongen, Goirle en Loon op Zand (beleidsdocumenten) en de stand van zaken tot nu toe.
2. Het geven van suggesties voor gemeentelijke maatregelen (aanvullend aan de REKS) die in overeenstemming zijn met de (ambitieuze) doelen voor CO₂-reductie en het aandeel duurzame energie.

De rekenkamercommissie beseft dat het beleidsveld (energietransitie) in beweging is en voor de gemeenten een complexe taak is.

Beeld gemeenten Dongen, Goirle en Loon op Zand

In hoofdstuk 2 van de nota van bevindingen staan de gegevens voor de gemeenten Dongen, Goirle en Loon op Zand. Alle drie de gemeenten hebben ambitieuze lange termijn doelstellingen geformuleerd voor hun klimaatbeleid. De trends over de afgelopen jaren laten zien dat de gemeenten nog ver verwijderd zijn van de doelstellingen. Grootschalige opwekking van hernieuwbare energieprojecten (zonneweiden, windturbines, overige hernieuwbare bronnen) kunnen echter bijdragen aan het benaderen van

de gestelde doelen. Voor zowel hernieuwbare warmte als windprojecten geldt dat alle gemeenten nog in een verkennend stadium verkeren. Op korte termijn is er daarom nog geen grote bijdrage te verwachten van deze bronnen aan het doelbereik.

Beeld gemeente Dongen

In onderstaande tabel wordt een samenvattend overzicht gegeven van de klimaatdoelen en beleidsvoornemens van de gemeente Dongen (cijfers op basis van landelijke Klimaatmonitor).

Dongen	
CO₂-reductie	
Doel	-49% CO ₂ -reductie in 2030 ten opzichte van 1990 -100% = CO ₂ -neutraal in 2050
Stand van zaken 2017 CO ₂ -reductie t.o.v. 2010	-7%
Aandeel hernieuwbare energie	
Doel	Geen doelstelling
Stand van zaken 2017	1,1%
Andere beleidsvoornemens (stand van zaken 2019)	
Zon	30 ha zonneparken ~ 27 tot ~ 34 mln. kWh
Zekerheid beleidsvoornemens	Zeker. Plan vastgesteld en subsidie verkregen

De CO₂-uitstoot is in Dongen tussen 2010 en 2017 licht gedaald, met een reductie van ongeveer 7%. Om in 2030 tot 49% CO₂-reductie te komen, zullen er nog stappen gemaakt moeten worden. Zonder sterke intensivering van het klimaatbeleid zullen de gestelde doelstellingen niet worden gehaald.

Het aandeel (bekende) hernieuwbare energie in Dongen lag in 2017 op 1,1%. Alhoewel Dongen geen doelen heeft geformuleerd op het gebied van hernieuwbare energie, draagt ze naar verhouding weinig bij aan de nationale doelstelling van 14% hernieuwbare energie in 2020. Ook op dit vlak is daarom intensivering noodzakelijk.

De zoektocht naar warmtebronnen is nog in een verkennende fase. Doelrealisatie is sterk afhankelijk van de ontwikkelingen in de REKS.

Grootschalige zonneparken en windenergie kunnen een belangrijke rol spelen bij de opschaling van hernieuwbare energie in de gemeente. Tot voor kort was windenergie echter nog niet bespreekbaar in de gemeente Dongen, vanwege de radarverstorende effecten voor het nabijgelegen vliegveld Gilze-Rijen. Recentelijk is bekend geworden dat lagere windturbines mogelijk wel een optie zijn, maar dit dient eerst te worden uitgezocht. De vraag hierbij is of turbines met lagere masthoogtes namelijk wel economisch rendabel te exploiteren zijn (vanwege lagere windopbrengsten). Op korte termijn wordt daarom geen extra windenergie verwacht binnen de gemeente. Ook de zoektocht naar hernieuwbare warmte is nog in een verkennend stadium. Mogelijk liggen er kansen om de restwarmte van de glasfabriek Ardagh aan het Amernet te koppelen.

Wel zal er op korte termijn een opschaling gaan plaatsvinden van zonne-energie in de gemeente Dongen. Op het industrieterrein Tichelrijt wordt een zonnepark gepland met een oppervlakte van circa 10 hectare. Daarnaast zijn er private ontwikkelingen van grootschalige zonneprojecten op het bedrijventerrein De Wildert en Ardagh. In totaal gaat het volgens de gemeente om een kleine 30 hectare zonneparken. Volgens de gemeente Dongen wordt hiermee zo'n 34 mln. kWh hernieuwbare energie extra opgewekt.

Alhoewel de zonneparken zorgen voor een verviervoudiging van de hoeveelheid hernieuwbare opgewekte energie, is dit echter nog niet voldoende om de doelen in 2030 te realiseren. Door de zonneparken wordt zo'n 20 Kton CO₂ gereduceerd, terwijl vanaf 2017 (jaar met meest recente cijfers) een extra reductie van ongeveer 130 kton noodzakelijk is om de 49% doelstelling in 2030 te realiseren.

Conclusie

De rekenkamercommissie constateert dat de gemeenteraden ambitieuze doelen hebben gesteld voor energietransitie; en dat de colleges actief bezig zijn om invulling te geven aan de gestelde doelen.

De rekenkamercommissie constateert dat het beleid ter zake van energietransitie bij Rijk, REKS Hart van Brabant en gemeente in ontwikkeling is.

De rekenkamercommissie meent dat aanvullende maatregelen, zoals die welke staan vermeld in hoofdstuk 3 van de nota van bevindingen, kunnen helpen een voortgang op de doelen te realiseren in 2030 en 2050. De implementatie van de hierboven opgesomde moties geven een aanzet in die richting.

Aanbevelingen

Het handelingsperspectief van de gemeenteraden bij energietransitie kan worden verbeterd. Hiertoe doet de rekenkamercommissie vier aanbevelingen aan de gemeenteraad:

1. Monitor en stuur op realisatie van het aandeel hernieuwbare energie in de komende jaren.
2. Geef daarnaast B&W de opdracht een visie te geven op overige aanvullende klimaatmaatregelen, die staan vermeld in hoofdstuk 3 van de nota van bevindingen.
3. Monitor en stuur op realisatie van de doelen voor energietransitie in 2030 en 2050.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens de Rekenkamercommissie Dongen, Goirle, Loon op Zand

John Verhoeven

Voorzitter

Bijlagen

1. Nota van bevindingen Energietransitie Dongen, Goirle en Loon op Zand
2. Rekenkamerbrief nr. 1 energietransitie (december 2018)